

Hoe koekoeksjong IFRS alsnog zegen krijgt van haviken binnen de EU

De acute dreiging dat de Europese Unie actief IFRS gaat herschrijven lijkt niet meer aanwezig te zijn blijkens een evaluatie door de Europese Commissie. Dat is een goede zaak. Maar het systeem faalt als het gaat om de tijdigheid van het deponeren van de jaarrekening.

Ralph ter Hoeven

Ongeveer gelijktijdig met de veelbesproken Europese Richtlijn over duurzame verslaggeving (CSRD), bracht de Europese Commissie (EC) nog een rapport uit. Namelijk, de evaluatie van de *fitness check* van verslaggevingsvoorschriften in de Europese Unie, variërend van de bepalingen voor beursgenoteerde onderneming (EU-IFRS) tot die van micro-ondernemingen, en van bestuursverslag tot jaarrekening. Kortom: hebben we in de Europese Unie een goed en gebalanceerd stelsel voor de externe verslaggeving naar belanghebbenden van de onderneming inclusief de kapitaalmarkten?

'Het rapport is namelijk opvallend positief over toepassing van IFRS in Europa.'

De *timing* doet vermoeden dat de EC het prima vond dat alle aandacht uitging naar de CSRD-Richtlijn en niet zozeer naar dit rapport van maar liefst 150 pagina's. Het is natuurlijk een beetje speculatie, maar het kan te maken hebben met de gemaakte draai ten opzichte van IFRS. Het rapport is namelijk opvallend positief over toepassing van IFRS in Europa. Toen de *fitness check*-consultatie uitkwam in maart 2018, viel daarentegen vooral de negatieve toon op. Sommige vragen werden op zijn zachtst gezegd zo suggestief ingeleid dat de lezer eigenlijk op het spoor werd gezet om de EU meer bevoegdheden te geven om zo een eigen draai aan IFRS te geven.

Dieptepunten

Het toonde andermaal de moeizame relatie aan tussen IFRS en facties binnen de Europese Unie die al sinds 2003 bestaat. Ik noem enkele dieptepunten. Het schrappen van bepalingen in IAS 39 (*carve-outs*) in 2005 als gevolg van felle Franse protesten. Ingeleid door (nota bene) de Franse president Chirac die in 2003 in een brief aan de voorzitter van de EC klaagde dat IAS 39 een zeer schadelijk effect zou hebben op de financiële stabiliteit in Europa. En tijdens de kredietcrisis in het najaar van 2008 dreigde de EC een bepaling in IAS 39 (per omgaande) over te schrijven zodat banken makkelijker van *fair values* konden overstappen naar kostprijswaarderingen. En ook de dreiging vanuit het Europees Parlement om de EU-financiering van de IASB te staken als deze het kenmerk *prudence* niet zou herintroduceren in het Conceptual Framework, behoort tot de dieptepunten.

'Insiders zien bij deze conflicten ook een botsing van culturen.'

Insiders zien bij deze conflicten ook een botsing van culturen tussen enerzijds 'Rijnlandse' regimes met een grotere nadruk op (fiscaal gedreven) kostprijswaarderingen, het inbouwen van voorzichtigheid bij het nemen van winsten en lange-termijnfinancieringsrelaties, en anderzijds de meer Angelsaksisch gedreven culturen met nadruk op relevantie van informatie naar kapitaalmarkten, waarderingen tegen *fair value* en het gelijk behandelen van winsten en verliezen.

Nuance

Een nadere blik op deze fenomenen leert dat de nuance in deze discussies vaak ver te zoeken is. De meeste portefeuilles bij banken stonden en staan op kostprijs en er zijn veel standaarden waar de voorzichtigheid van afdruipt zoals het activeringsverbod op zelf-ontwikkelde immateriële waarden en de waardering van voorraden. Financiële stabiliteit heeft verder alles te maken met gedrag, risico-attitude bij het zoeken naar rendement en de kwaliteit van intern en extern toezicht. Derivaten- en Libor-schandalen mogen als recente symptomen gelden van dit gedrag.

'Daar komen mijn studenten niet zomaar mee weg bij het opzetten van een enquête.'

Het was daarom een beetje een koude douche om in een van de inleidingen op de vragen van de *fitness check* te lezen dat het niet kunnen veranderen van EU-IFRS een blokkade kan opwerpen voor het behalen van bredere EU-doelstellingen, zoals lange-termijnfinancieringen en duurzaamheid. En daarop de vraag te laten volgen: "Vindt u het nog steeds een goede zaak dat de IAS-Verordening het voor de EC niet mogelijk maakt om de inhoud van IFRS te

veranderen?" Tja, daar komen mijn studenten niet zomaar mee weg bij het opzetten van een enquête. De causaliteit tussen IFRS en het kunnen behalen van de doelstellingen werd verder volstrekt niet toegelicht. Het blijft als dreiging hangen.

Koekoeksjong IFRS

Nu blijkt dus dat de soep niet zo heet gegeten wordt en dat het koekoeksjong IFRS, dat met zijn vleugels alle lokale GAAPs uit het nest van beursondernemingen heeft gegooid, toch weer in genade wordt aangenomen. De EU heeft daarbij gebruik gemaakt van enkele relevante wetenschappelijke studies die aantonen dat de vermogenskosten zijn gedaald door toepassing van IFRS. Ook werd gesteld dat sinds 2003 de gevallen waarin aanpassing noodzakelijk werd gevonden toch wel erg beperkt waren. Ook de reacties van vele respondenten, waaronder alle accountantsorganisaties, die wijzen op het hogere goed van globale harmonisatie van boekhoudregels en de maatschappelijke winsten die dat oplevert, zullen een rol hebben gespeeld.

Je zou ook kunnen vermoeden dat de EU zijn oorlogen uitkiest. Laat het achterste deel van de jaarrekening maar op IFRS blijven. Kennelijk is daar genoeg draagvlak voor. En laat de focus nu maar komen te liggen op het voorste deel en in het bijzonder op duurzaamheid. Geheel in lijn met de *Green Deal* van de EU en het hogere politieke doel van het toewerken naar een duurzame samenleving. Zelfs de haviken kunnen zich daarin vinden en laten het koekoeksjong met rust.

Tijdigheid

Een bevinding uit het lijvige rapport wil ik niet onopgemerkt laten. Het heeft alles te maken met relevantie en tijdigheid. De EU-landen hanteren termijnen van tien tot twaalf maanden na balansdatum voor de publicatie van de jaarrekening (in Nederland ook twaalf maanden). Toch wel lang vanuit het criterium tijdigheid gemeten. De transparantierichtlijn voor beursondernemingen vereist bijvoorbeeld publicatie binnen vier maanden. Erger is echter dat veel ondernemingen zelfs deze termijnen niet halen. Een bekend fenomeen voor onderzoekers naar de kwaliteit van jaarrekeningen. Ik citeer het rapport:

"There is also evidence that many companies tend to delay publication beyond the legal deadlines. This may be a consequence of insufficiently dissuasive penalties issued in the Member States."

Het FD constateerde op basis van eigen onderzoek dat slechts 43 procent van de deponeringsplichtige ondernemingen hun jaarrekening over 2016 tijdig had gedeponerd. Ik vrees dat dit nog niet veel is verbeterd. Wat mij betreft tijd voor een actieplan. Actievere aansporing vanuit KvK en aansluitende vervolging vanuit het Openbaar Ministerie met passende straffen in plaats van de 'foeien' die nu soms worden opgelegd. Maar ook accountants hebben hier een rol te spelen. Niet op tijd deponeren betekent een kruisje bij *continuïteit van de opdrachtverlening*: een verbeterplan maken om nu wel tijdig te deponeren. En wordt het weer niet gehaald: dan wordt de opdracht beëindigd.

Uiteindelijk praten we hier over naleving van de wet en over publieke verantwoording naar al die groepen die belang hebben bij de jaarrekening. Dan zou het toch de norm moeten zijn dat de al ruime termijnen simpelweg worden nageleefd. Niet alleen in Nederland, maar overall in de Europese Unie.

Deel dit artikel

Ralph ter Hoeven is partner bij Deloitte Accountants en hoogleraar externe verslaggeving aan de Rijksuniversiteit Groningen.

GERELATEERD

NIEUWS | 03 februari 2023

IFRS update - Week 5

Een wekelijks overzicht van de laatste ontwikkelingen rond International Financial Reporting Standards (IFRS) en externe verslaggeving. →

NIEUWS | 27 januari 2023

IFRS update - Week 4

Een wekelijks overzicht van de laatste ontwikkelingen rond International Financial Reporting Standards (IFRS) en externe verslaggeving. →

NIEUWS | 20 januari 2023

IFRS update - Week 2-3

Een wekelijks overzicht van de laatste ontwikkelingen rond International Financial Reporting Standards (IFRS) en externe verslaggeving. →

NIEUWS | 06 januari 2023

IFRS update - Week 1

Een wekelijks overzicht van de laatste ontwikkelingen rond International Financial Reporting Standards (IFRS) en externe verslaggeving. →

NIEUWS | 28 december 2022

IFRS update - Week 51-52

Een wekelijks overzicht van de laatste ontwikkelingen rond International Financial Reporting Standards (IFRS) en externe verslaggeving. →
